

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет

**«Психолого-педагогічні читання імені професора
Євгена Петухова
(до 105-річчя становлення кафедри)»
06 жовтня 2023 року**

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої
освіти і молодих учених

Івано-Франківськ, 2023

Затверджено відповідно до рішення вченої ради Херсонського державного університету
(протокол від 27.11.2023 року № 4)

Психолого-педагогічні читання імені професора Євгена Петухова (до 105-річчя становлення кафедри): матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених 06 жовтня 2023 / за заг. ред. Л.Є. Петухової, Л.А. Пермінової, В.Л. Федяєвої. /Херсон – Івано-Франківськ, 2023, 90 с.

Редакційна колегія:

Петухова Л.Є., д.пед.н., проф., деканеса педагогічного факультету Херсонського державного університету.

Пермінова Л.А., к.пед.н. проф., завідувачка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Федяєва В.Л., д.пед.н., проф., професорка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету, заслужена працівниця освіти України.

Технічні секретарі:

Блах В.С., к.пед.н., доц., доцентка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Літварьова А.Д., ст.лаборантка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Рецензенти:

Янченко Т.В., д.пед.н., професорка, завідувачка кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін ННІ історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка;

Молнар Т.І., д.пед.н., доц., доцентка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

Електронне наукове видання підготовлено за матеріалами Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Психолого-педагогічні читання імені професора Євгена Петухова (до 105-річчя становлення кафедри)», яка відбулась 06 жовтня 2023 року на педагогічному факультеті Херсонського державного університету (Херсон – Івано-Франківськ).

У тезах розкриваються актуальні питання дошкільної, початкової, соціальної та спеціальної освіти за напрямками: «Науково-педагогічна спадщина Євгена Петухова – погляд в майбутнє», «Соціальна ідентичність молоді в умовах військового стану», «Психолого-педагогічний супровід професійного зростання педагога», «Педагогіка партнерства запорука успішної діяльності», «Організація роботи з дітьми з особливими освітніми потребами», «Проблеми роботи з сім'ями в умовах війни та повоєнного часу».

Представлені матеріали можуть бути використані педагогами, вчителями, вихователями для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти та здобувачами освіти спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта» під час теоретичної підготовки та написання наукових робіт.

ISBN 978-617-7090-72-3

© ХДУ, 2023.

Зміст

Анісімова О. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	5
Барна Х., Лупак В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО.....	8
Біляк О., Чекан О. РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	10
Блах В. ПЕДАГОГІЧНА ПРОСВІТА БАТЬКІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄВГЕНА ПЕТУХОВА	12
Вайда А. КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДИТИНОЮ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	15
Вєтрова А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СІМЕЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	17
Вигоднер Д. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАД ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ НУШ	20
Воляннюк А. МОТИВАЦІЯ В НУШ: РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА.....	22
Гаврилюк Т. АКТИВНЕ ВКЛЮЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДО У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
Голояд В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У 2 КЛАСІ НУШ	28
Жукова Ю., Пермінова Л. ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (PhD)	31
Кас'яненко О. ПРИНЦИПИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУП ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	33
Компаній Н. ВЗАЄМОДІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД.....	36
Лендел А., Мочан Т. ОСОБЛИВОСТІ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	38
Лінтварьова А. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В МОДЕЛІ ТРИСУБ'ЄКТНОЇ ДИДАКТИКИ	41
Химишинець Т., Мочан Т. УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТООБІГОМ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	43

виявляється важливим інструментом формування готовності молодого покоління до життя в сучасному суспільстві.

Отже, педагогіка партнерства є важливим кроком у розвитку сучасної освіти, що сприяє покращенню освітнього процесу та готовності здобувачів освіти до життя в сучасному світі, формуючи ключові компетенції та розвиваючи громадянську культуру.

Список використаних джерел:

1. Освіта в Україні: виклики та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf>

2. Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна. За заг. ред. Л. М. Михайлової. Северодонецьк, 2020. 194 с.

УДК 371.9:376.5:376.3(4/9)

Христина Барна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету;

Вікторія Лупак

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Мукачівського державного університету

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО

Ми погоджуємося з провідною ідеєю З. Ленів, що «ключовими факторами на шляху до прогресивного втілення інклюзивної моделі навчання є відповідна фахова підготовка фахівців для роботи з дітьми з особливими потребами, наявність відповідного спеціального, методично обґрунтованого програмного забезпечення, яке б сприяло підтримці учнів з особливими потребами у загальноосвітньому просторі» [2, с. 121].

Аналіз зарубіжної та вітчизняної науково-педагогічної літератури підтверджує різноманітність підходів до підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільної освіти для роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Вчені та педагоги розглядають різні теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми, і важливо враховувати цей різноманітний підхід для досягнення ефективної підготовки педагогів до роботи з дітьми в інклюзивному середовищі.

Практична реалізація інклюзивної моделі освіти опосередковано впливає на кадрову політику, включаючи формування професійного потенціалу

фахівців у галузі дошкільної освіти, які безпосередньо беруть участь в організації та забезпеченні ефективного функціонування інклюзивного освітнього середовища.

У той же час провідною метою створення гуманних відносин в інклюзивному середовищі є подолання усталених стереотипів щодо сприймання дитини як пасивного об'єкту виховання, творчого підходу до підбору методів і засобів навчання і соціалізації суб'єктів виховного впливу, а також реалізації командного (мультидисциплінарного) підходу.

Наприклад, деякі дослідники акцентують увагу на психологічній підготовці педагогів для розуміння індивідуальних потреб та можливостей кожної дитини з особливими потребами. Інші – підкреслюють важливість формування вчителями навичок роботи в команді та співпраці з іншими фахівцями, такими як логопеди, психологи, соціальні працівники тощо. Однак є такі, що розглядають аспекти адаптації навчальних програм та методик до потреб різних дітей з особливими потребами.

Таким чином, підготовка фахівців з інклюзивної освіти набуває актуальності, зростає відповідальність освітніх закладів за якісний освітній процес, за відповідний комплекс професійних компетентностей, зокрема «професійно-ціннісні орієнтації педагога, який працює з дітьми з особливими освітніми потребами; визнання цінності особистості дитини незалежно від її порушення; усвідомлення своєї відповідальності як носія культури та її транслятора для дітей з особливостями психофізичного розвитку; розуміння творчої сутності педагогічної діяльності з дітьми, що потребує великих духовних та енергетичних затрат тощо» [1, с. 626].

На нашу думку, обов'язковими є знання майбутніх фахівців про інклюзивне середовище в освітньому закладі, створення якого передбачає соціалізацію здобувачів освіти, тобто підготовку до самостійного життя.

Підготовка фахівців у галузі дошкільної освіти для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища є важливою складовою загальної вищої педагогічної освіти. Для подолання цього виклику важливо розробити та впровадити спеціалізовані програми та курси для підготовки вчителів та вихователів, які мають працювати в інклюзивних середовищах. Також важливо підтримувати дослідження та обмін досвідом, що спрямовані на покращення підготовки фахівців у цій галузі, а також активно залучати педагогів до роботи над власним професійним розвитком у контексті інклюзивної освіти.

Отже, основні засади підготовки фахівців дошкільної освіти до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища мають вирішальне значення для забезпечення успішного розвитку дітей з різними особливими потребами та для підтримки їхнього включення у освітній процес. Це питання відкриває широкий спектр проблем і завдань, які стоять перед педагогічною спільнотою і системою дошкільної освіти в цілому.

Список використаних джерел

1. Бабакова О.С. Готовність педагогів до впровадження інклюзивної освіти в Україні. *Педагогіка здоров'я: збірник наукових праць IV Всеукраїнської*

науково-практичної конференції, присвяченої 210-річчю з дня заснування Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди / за загальною редакцією акад. Прокопенка І.Ф. Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2014. С. 625-626.

2. Ленів З.П. Особливості реалізації інклюзії та підготовки відповідних фахівців: проблеми, досвід, перспективи. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. наукових праць. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – № 28. С. 119-123.

УДК 372.5:811.111

Оксана Чекан

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету;

Олеся Біляк

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Мукачівського державного університету

РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Практика роботи дозволяє констатувати: рівень розвиненості читацьких навичок, письма рідною мовою впливає на загальний розумовий розвиток дитини. Актуальним залишається питання сформованості відповідного рівня готовності дітей до самореалізації в мовному середовищі.

У дослідженні ми спиралися на Закон «Про дошкільну освіту», де наголошується про обов'язковість підготовки кожної дитини до систематичного навчання у школі. А Концепція Нової української школи наголошує, що «підготовка до шкільного навчання має бути спрямована на обґрунтування психічного розвитку особистості, зокрема психологічному обґрунтуванню процесу формування навчальних компетентностей здобувачів початкової освіти» [6].

Державний стандарт початкової освіти деталізує мету освіти на рівні початкової школи у розрізі формування мовленнєвої компетентності так: «Метою вивчення української мови та літератури, мов та літератур відповідних корінних народів і національних меншин є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською мовою, мовами відповідних корінних народів і національних меншин для духовного, культурного і національного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>